ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2022

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Κείμενο 1

«Το προσφυγάκι»

Ήρθε από την Μ. Ασία το άγαλμα αυτού του νηπίου, που με δυσκολία ακόμη στέκεται όρθιο, όπως δηλοί το άνοιγμα των ποδιών του. Φοράει μια χοντρή κουκούλα για το κρύο και κρατά στα χεράκια του, μπροστά στο στήθος του, ένα σκυλάκι. Χρονολογείται στον 1ο μ.Χ. αι., αλλά το πρωτότυπό του θα ήταν ένα ωραιότατο έργο πιθανώς του 3ου π.Χ. αι. Το μικρασιατικό προσφυγάκι βρίσκεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών.

Πού πάει αυτό το μικρό προσφυγάκι ολομόναχο και κυνηγημένο; Ας μην ξεχάσουμε πως δεν είναι ολομόναχο μέσα στους αιώνες, γιατί πριν και μετά από αυτό ξεχύθηκαν εκατοντάδες προσφυγάκια! Αυτά κατάφεραν με την βοήθεια της τύχης να επιζήσουν στην ξενιτιά, αφήνοντας πίσω τους την δική τους γη, γιατί κάποιος άρπαγας ήθελε να την οικειοποιηθεί. Είδαμε προσφυγάκια διαφόρων χρωμάτων και λαών, άλλοτε μαυρισμένα, καμωμένα από έβενο, κι άλλοτε ξανθά με χρυσά μαλλάκια, όπως είχε ο μικρός πρίγκιπας του Εξιπερί. Προσφυγάκια που κατέληξαν στα φανάρια των δρόμων για ζητιανιά, προσφυγάκια μισοπνιγμένα στην λέμβο κι άλλα κρεμασμένα από τον μητρικό μαστό.

Ανάμεσα στα συντρίμμια από τους βομβαρδισμούς της πατρίδας τους βρίσκονταν σπαραγμένα και τα παιχνίδια τους, ο μεγάλος λούτρινος αρκούδος κι οι παρατημένες πλαγγόνες [1]. Να κι ένα μεγαλύτερο προσφυγάκι από αυτό του Μουσείου, περπατά ολομόναχο στην μεγάλη λεωφόρο της βομβαρδισμένης πόλης του και κλαίει. Ακούγονται οι γεμάτοι παράπονο λυγμοί του, κοφτοί σαν κομμένοι με μαχαίρι. Είναι καταλλήλως ενδεδυμένο λόγω του πολικού ψύχους: φορά πλεκτό καπέλο, κασκόλ χοντρό γύρω από τον λαιμό, παλτό με κουκούλα, κρατώντας στο δεξί χέρι μια σακούλα με τα απαραίτητα που του έδωσε η μάνα του και στο αριστερό μια σοκολάτα, που δεν αποτελεί όμως παρηγοριά. Περπατά κουρασμένο, με αργά βήματα σαν γερασμένο. Παιδιά τρομαγμένα και κυνηγημένα σαν πουλάκια, που βγήκαν να τραγουδήσουν την άνοιξη, κι ας είναι σκληρή από τις εχθρικές επιθέσεις και την παγωμένη ατμόσφαιρα.

Ποιος όμως δεν σκέφτεται αυτά τα παιδιά, που χτυπιούνται και πεθαίνουν από τον πόλεμο άρρωστα και αφυδατωμένα; […] Ποιος; […] Στην αρχαιότητα ο θάνατος των παιδιών ήταν συνηθισμένο φαινόμενο: τα παιδιά πέθαιναν από φυσικό θάνατο, από ασθένειες, από έλλειψη υγιεινής, περίθαλψης κι από ατυχήματα. Ενώ τώρα, που η ανθρωπότητα εξερευνά το διάστημα, στρέφει τα βόλια της στο παιδί, αφήνοντάς το νεκρό, ορφανό ή προσφυγάκι. Θαμμένο στην γη, με μάνα την γη ή περιπλανώμενο στην γη.

Η Ελένη Λαδιά είναι πεζογράφος.

Διαδικτυακός Ιστότοπος Διάστιχο, Δημοσιεύτηκε 12 Μαρτίου 2022 (διασκευασμένο)

[1] κούκλες

ΑΡΕΙΤΟΛΙΜΟ
Δημοτική Δημήτρας

Κείμενο 2

Σχολείο: Η ιστορία του Φαρίντ που γκρέμισε τους τοίχους

Μία συγκινητική ιστορία με πρωταγωνιστή έναν νεαρό πρόσφυγα από το Αφγανιστάν μοιράστηκε μέσα από τον προσωπικό της λογαριασμό στο Facebook μία εκπαιδευτικός, η οποία κατά λάθος βρέθηκε σε ένα σχολείο της Θεσσαλονίκης, στο οποίο γνώρισε τον Φαρίντ. Γράφει η εκπαιδευτικός:

« …Μπαίνω στην τάξη και μεταξύ αλαλαγμών και βρυχηθμών υπάρχει ένας που είναι ήσυχος και με κοιτάει. Του λέω «Πώς σε λένε;», μου λέει «Φαρίντ, but i speak only English, i am just two months in Greece» (μιλάω μόνο αγγλικά, είμαι μόνο δύο μήνες στην Ελλάδα). Έχει τόσο ζεστό βλέμμα, μιλάμε για λίγα λεπτά, εύκολα καταλαβαίνω πως έχω απέναντι μου ένα θαύμα της ανθρώπινης ύπαρξης, ησυχάζω κάπως την τάξη και τους λέω: «θέλετε να μάθουμε την ιστορία του Φαρίντ που σφάχτηκε πριν δύο χρόνια ο πατέρας του και ήρθε από το Αφγανιστάν με τα πόδια;»

Απόλυτη ησυχία.

Καθόμαστε πάνω στην έδρα μαζί, εγώ για να μεταφράζω και η υπέροχη Άννα κάνει την πρώτη ερώτηση: «Υπάρχει κάτι που δεν θα ήθελες να συζητήσουμε;»

«Καμία ερώτηση δεν μπορεί να με κάνει να νιώσω χειρότερα απ' όσο έχω ήδη νιώσει», λέει ο Φαρίντ, οπότε τα παιδιά αρχίζουν να ρωτάνε τα πάντα.

Και μαθαίνουμε για τον Φαρίντ που θυμάται … […]

Ζωή σε μεγάλη φτώχεια αλλά με πολλούς φίλους, σφαγιασμός του πατέρα του, φόβος, μετακίνηση της οικογένειάς του σε άλλη επαρχία κοντά στα σύνορα με το Ιράν, απόφαση να φύγει μόνος του κατ' αρχάς και βλέπουμε. Περνάει στο Ιράν εύκολα, φίλοι του εκεί τον πάνε με αμάξι στην Βαν στα σύνορα με την Τουρκία, ενώνεται με άλλους πέντε, τέσσερις ανεπιτυχείς προσπάθειες να περάσουν τα σύνορα. «Δεν ήταν δύσκολο, μας λέει, έπρεπε απλά να ανέβεις και να κατέβεις ένα βουνό σαν κι αυτό», και μας δείχνει έξω από το παράθυρο […]

Με τα πόδια ως την Κωνσταντινούπολη. Τέσσερις πάλι ανεπιτυχείς προσπάθειες να διασχίσουν τον Έβρο, στις δύο άκουγαν πυρά από πίσω τους, στην πέμπτη τα καταφέρνει αλλά χάνει την ομάδα του, τρέχει τρέχει τρέχει και ζει 10 μέρες in the jungle, γελάμε με αγάπη, ο τόπος του λέει είναι κατάξερος, το δάσος της Καστανιάς του έμοιαζε ζούγκλα, του τελειώνουν τα τρόφιμα που είχε στην τσάντα του, βρίσκει καρπούς, φτάνει στην Κομοτηνή, από την Κομοτηνή έρχεται στους Ταγαράδες κι από εκεί στο Α3.

Τα παιδιά προσπαθούν να μην κλάψουν, η ατομάρα τους λέει: «Δεν έχω πρόβλημα να κλάψετε, είμαι μια χαρά.» […] Εμψυχώνει τους συμμαθητές του, τα παιδιά κλαίνε και τον χειροκροτάνε.

Εκεί σταματάμε, έχουμε ήδη ξοδέψει και το διάλειμμα […]

Το Α3 θα πάει το Σάββατο σινεμά με τον Φαρίντ.

Ο γλυκύτατος διευθυντής θα κάνει τα πάντα για να τον μορφώσει.

Κι εγώ, θα πνίξω τον πόνο που θα αλλάξω σχολείο…

ΑΡΕΠΟΛΜΟ
Δάφνη - Άρ. Αμφίπολης

Alfavita Newsroom 28.09.2022 - 11:45 (διασκευασμένο)

Κείμενο 3

Κάποτε θα ΄ρθουν

Κάποτε θα 'ρθουν να σου πουν
πως σε πιστεύουν σ' αγαπούν

και πως σε θέλουν

Έχε το νου σου στο παιδί
κλείσε την πόρτα με κλειδί
ψέματα λένε

Κάποτε θα' ρθουν γνωστικοί,
λογάδες και γραμματικοί
για να σε πείσουν

Έχε το νου σου στο παιδί
κλείσε την πόρτα με κλειδί
θα σε πουλήσουν

Και όταν θα ΄ρθουν οι καιροί
που θα ΄χει σβήσει το κερί
στην καταιγίδα

Υπερασπίσου το παιδί
γιατί αν γλιτώσει το παιδί
υπάρχει ελπίδα

Στίχοι Λευτέρη Παπαδόπουλου, μελοποίηση Μίκη Θεοδωράκη, το τραγούδησε ο Παύλος Σιδηρόπουλος, άλμπουμ «Ο ασυμβίβαστος», 1979

Α. Να αναφερθείτε περιληπτικά, σε 60 – 70 λέξεις, στις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης που αντιμετωπίζουν τα προσφυγόπουλα σήμερα, σύμφωνα με το κείμενο 1;

Μονάδες 20

Β1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους ως Σωστές ή Λάθος εξετάζοντας το κατά πόσο ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο των κειμένων 1 και 2.

α. Ο τίτλος του κειμένου 1 παραπέμπει σε ένα παιδί πρόσφυγα που κατέφθασε στην Ελλάδα από τη Μικρά Ασία.
β. Η αιτιολόγηση και η αναλογία είναι δύο από τους τρόπους με τους οποίους οργανώνεται η δεύτερη παράγραφος του κειμένου 1.
γ. Με τις ερωτήσεις στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1 η συγγραφέας αποσκοπεί να ενοχοποιήσει τη σύγχρονη ανθρωπότητα για την αδιαφορία της απέναντι στις άθλιες συνθήκες ζωής των προσφυγόπουλων.
δ. Η συγγραφέας του κειμένου 2 δείχνει τον οίκτο της για τον Φαρίντ.
ε. Η συγγραφέας του κειμένου 2 έχει πρόθεση να αναδείξει την βαθιά ανθρώπινη και υποστηρικτική αντίδραση του σχολικού περιβάλλοντος στο οποίο βρέθηκε ο Φαρίντ.

Μονάδες 10

ΑΡΕΙΤΟΛΑΜΟ
Δάφνη Αγ. Δημητρίου

Β2. α) Ποια είναι η λειτουργία της πρώτης παραγράφου του κειμένου 1 σε ό,τι αφορά τη σχέση που αναπτύσσει με το θέμα του κειμένου και την επικοινωνιακή της αποτελεσματικότητα;

Μονάδες 8

β) Αφού εντοπίσετε στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1 την αντίθεση, να ερμηνεύσετε τη λειτουργία της λαμβάνοντας υπόψη και τη θέση της στο κείμενο.

Μονάδες 7

Β3. Τα δύο κείμενα, 1 και 2, στοχεύουν στην συναισθηματική ενεργοποίηση του αναγνώστη (επίκληση στο συναίσθημα). Με ποια διαφορετικά μέσα θεωρείτε ότι επιτυγχάνεται ο στόχος αυτός; Τεκμηριώστε την απάντησή σας αναφέροντας δύο μέσα για κάθε κείμενο που να επιβεβαιώνουν τον ισχυρισμό αυτό (μονάδες 4) και εξηγήστε σύντομα τη λειτουργία τους σε σχέση πάντα με την πρόθεση της συγγραφέα (να ενεργοποιήσει συναισθηματικά τον αναγνώστη). (μονάδες 6).

Μονάδες 10

Γ. Ο ποιητής δείχνει να φοβάται αυτούς που «κάποτε θα ΄ρθουν» και εκφράζει την αγωνία του σε αυτήν την περίπτωση για τα παιδιά. Ποια είναι η πρόθεση αυτών των ανθρώπων που «κάποτε θα ‘ρθουν» και γιατί επιμένει να «έχει τον νου του στο παιδί» ο αναγνώστης; Γράψτε το ερμηνευτικό σας σχόλιο αναφέροντας τρεις κειμενικούς δείκτες. Εσείς ως παιδιά – έφηβοι τι περιεχόμενο θα δίνατε στην «ελπίδα» που ενσαρκώνετε; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Δ. Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες των κειμένων 1 και 2 να αναφερθείτε στις περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων των παιδιών στον σύγχρονο κόσμο. Πώς θεωρείτε ότι θα μπορούσατε εσείς προσωπικά να συμβάλλετε στον περιορισμό του φαινομένου; Το κείμενό σας θα έχει τη μορφή ομιλίας στο πλαίσιο μίας εκδήλωσης - ανοιχτού διαλόγου που διοργανώνει ο δήμος σας με θέμα «Τα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου. (350 – 400 λέξεις)

Μονάδες 30

Ευχόμαστε επιτυχία!!!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ
Δάφνη - Άγ. Δημήτριος